

EUROPEAN REFORMS BULLETIN 2015 No 2

European Reforms Bulletin 2015

scientific peer-reviewed journal

No. 2

Founded and edited by Centre for European Reforms Studies, a.s.b.l. Grand Duchy of Luxembourg (Registre de commerce et des sociétés, Luxembourg, F 10.340, siège social: L-1541 Luxembourg, 36, boulevard de la Fraternité).

Tel.: +352661153528

e-mail: bulletin@email.lu

http://cers.eu.pn/bulletin.html

Editorial board: Yeskov S. (PhD, Assoc. Prof., Luxembourg, editor-in-chief), Zaiets O. (PhD, Luxembourg, deputy editor), Dymarskii Ia. (D.Sc., Prof., Russian Federation), Kaluzhnyi R. (D.Sc., Prof., Ukraine), Karchevskiy N. (D.Sc., Prof., Ukraine), Korystin O. (D.Sc., Prof., Ukraine), Nedodaieva N. (D.Sc., Prof., Israel), Rozovski B. (D.Sc., Prof., Ukraine), Zablodska I. (D.Sc., Prof., Ukraine).

European Reforms Bulletin is an international, multilingual (English, Ukrainian, Russian), scholarly, peer-reviewed journal, which aims to publish the highest quality research material, both practical and theoretical, and appeal to a wide audience. It is an official bulletin of the Centre for European Reforms Studies and is published 4 times a year (quarterly). It includes articles related to legal and economic issues of reforms in European Union and Europe-oriented countries, including efficiency and experience of these reforms, comparative studies on all disciplines of law, cross-disciplinary legal and economic studies, and also educational issues. It welcomes manuscripts from all over the world, in particular from countries which made European choice recently. It accepts articles from professional academics, researchers, experts, practitioners and PhD students.

Responsibility for the accuracy of bibliographic citations, quotations, data, facts, private names, enterprises, organizations, institutions and government bodies titles, geographical locations etc. lies entirely with authors. All the articles are published in author's edition. Authors must accept full responsibility for the factual accuracy of the data presented and should obtain any authorization necessary for publication. The editorial board and the Centre for European Reforms Studies do not always share the views and thoughts expressed in the articles.

The editorial board reserves the right to refuse any material for publication and advises that authors should retain copies of submitted manuscripts and correspondence as material cannot be returned. Final decision about acceptance or rejection rests with the editor-in-chief and editorial board. By submitting an article for publication author declares that the submitted work is original and not being considered elsewhere for publication and has not been published before.

Special issue dedicated to the International Scientific Conference "Reforms in the Eastern Partnership Countries: Legal Aspects" (Luxembourg, Grand Duchy of Luxembourg, 24-25 July, 2015). Recommended for publication by the Centre for European Reforms Studies (General meeting protocol No. 2, 07.08.2015)

© European Reforms Bulletin, 2015

© Authors of articles, 2015

Table of contents

Albul S.V. Criminal Intelligence as a Function of Operatively- Search Activity: European Experience and Ukrainian Prospects	2
Bakhurinska M.M. Problems of State Register of Immovable Property Rights and the State Land Cadastre in Ukraine: Possible Ways of Solutions	7
Balynska O.M. Symbolization as a Way to Rationalize a Legal Reality	10
Govorun D.M. Some Questions of Realization of Auditing Powers by Courts of Appellate Jurisdiction according to the Criminal Procedural Legislation of Ukraine and France	17
Haivoronska Ya.V. On Questions of Administrative Compulsion in Realization of Financial Monitoring Mechanism	22
Kalyuzhnyi R.A. Development of National Legal Ideology of the State in Conditions of Globalization	26
Katsyuba K.V. Association of co-owners of an apartment building: Reforms of Ukrainian legislation	30
Kiriak O.V. The Extension of Methods in Civil Procedural Regulation	34
Korystin O.Ye. Phenomenon of Terrorism in Ukraine: Preconditions of Origin and Spreading	37
Kozachenko O.I. The Principles of Confidentiality during the Covert Investigation (Investigative Actions)	44
Kretova A.Yu. Efficiency of Enterprise Activity: an Analysis of the Evaluation Methods within the Economic Approach	46
Poliakova A.G. Men's Issues in Ukraine and Poland: Paternity Rights as Case Study	51
Selivanov O.A. The quality of the administrative services as the guarantee of public service direction of Executive power bodies' activity	55
Tarasenko R.V. The Detention to Ensure the Security of the Accused: Jesuit Practice or Exceptional Necessity?	57
Tatulych I.Yu. Procedure in Civil Proceedings	62
Tsybuliak-Kustevych A.S. Theoretical and Legal Reasoning of the Necessity to Implement an Institute of Justice of the Peace in Ukraine	67
Vilchyk T.B. Advocacy as a Human Rights Institute in the Mechanism of Legal Proceedings	78
Yeskov S.V. Privacy and Private Communications Confidentiality Issues, Outlined in the PACE Resolutions	84
Zaiets O.M. Legal and Organizational Structure Mechanism of Counteraction to Criminal Offences in the Field of Insurance	87

On Questions of Administrative Compulsion in Realization of Financial Monitoring Mechanism

Yana V. Haivoronska

Odessa State University of Internal Affairs, Ukraine

e-mail: alex-koryk@bigmir.net

Abstract: The author of the article describes the mechanism of financial monitoring. The attention to some of its issues in terms of the main existing methodological approaches and implementation of specific components institute administrative enforcement system of financial monitoring in Ukraine. The mechanism of the administrative providing of counteraction to washing of money presents the system of facilities that are elements, by the constituents of influence of this field of law on public relations and set by her norms of guarantee of realization of rules of individual behavior of subjects in society in relation to prevention of money laundering.

Keywords: administrative enforcement, administrative responsibility, administrative penalties, measures of an administrative warning, administrative suspension measures, financial monitoring, money laundering, administrative providing.

Використання адміністративного примусу завжди посідало і до цього часу зберігає чільне місце в системі методів діяльності численних державних органів, адже примус загалом є методом управління, який формує стан підлеглості суб'єктів і являє собою владне веління або пряму дію. Останнім часом потенціал адміністративного примусу суттєво змінився, а питання адміністративно-правового примусу в реалізації механізму фінансового моніторингу поступово стали пріоритетними завданнями у формуванні основних програм та концепцій державного розвитку України.

Варто зазначити, що поряд з заходами адміністративного попередження і адміністративного припинення у сучасних дослідженнях адміністративно-правових проблем до заходів адміністративного примусу відносять адміністративні стягнення. З таких позицій державний примус в адміністративному праві розглядають О.М. Бандурка [1, с. 5], І.П. Голосніченко [2, с. 40], Т.О. Коломосьць [3, с. 65], А.Т. Комзюк [4, с. 12] та інші. Але, на сьогодні, як свідчить аналіз наукової вітчизняної літератури, дане питання вивчено ще недостатньо. Саме тому існуючий стан розробки даної проблеми зумовлює нагальну потребу ґрунтовного аналізу реалізації механізму фінансового моніторингу в Україні, зокрема його реалізації через інститут адміністративно-правового примусу.

Таким чином, доцільним було б провести аналіз на основі існуючих методологічних підходів та здійснити пошук нового вектору правового примусу. Це дасть можливість у законодавстві, зокрема у спеціальному законодавстві щодо запобігання легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, враховувати всі властивості традиційного адміністративного примусу та специфічних ознак заходів щодо фінансового моніторингу.

Сучасна правова держава опікується охороною прав та власністю громадян від зазіхань злочинців та фінансових, економічних або інших корисливих намірів від сильніших в економічному відношенні членів суспільства. Таким чином, до діяльності такої держави сфера фінансового моніторингу має безпосереднє відношення, а переконання та примус у різних їх формах та проявах є методами правової політики держави.

У сфері фінансового моніторингу до методів переконання належать різноманітні рекомендації та інструкції, роз'яснення, семінари, навчання для працівників кредитних й інших установ. Такі методи спонукають фінансові інститути та інших економічних агентів дотримуватись встановлених правил щодо здійснення операцій і роботи з клієнтурою. До методів примусу належать заборони, санкції за невиконання положень чинного законодавства щодо запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення.

Визначенні державою органи у межах і у відповідності з правовими нормами проводять державний контроль у сфері фінансового моніторингу, тобто в основі виникнення та в процесі здійснення контролю у зазначеній сфері лежать певні правові засади, які характеризуються певними ознаками, а саме: фінансовий моніторинг на вищому рівні здійснюється центральними органами виконавчої влади, Національним банком України (які відповідно до закону виконують функції регулювання та нагляду за діяльністю юридичних осіб, що забезпечують здійснення фінансових операцій), та спеціально уповноваженим органом виконавчої влади з питань фінансового моніторингу (Держфінмоніторингом), які відповідно до норм, що визначають діяльність і повноваження суб'єкта моніторингу, наділені відповідними повноваженнями щодо здійснення конкретних наглядових дій.

Відповідно до законодавчих актів (зокрема, відповідно до норм Кодексу України про адміністративні правопорушення [6], який встановлює загальні підстави та порядок притягнення до

відповідальності, та Закону України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення» [5], який є основним нормативно-правовим актом, що встановлює необхідність здійснення фінансового моніторингу та перелік осіб, які уповноважені на це) суб'єкти фінансового моніторингу при виконанні своїх функцій:

- застосовують відповідні норми права для вирішення конкретних завдань, визначення характеру відносин, за якими здійснюється моніторинг фінансових операцій і процедури його проведення;
- за результатами контрольних дій, що здійснюються, приймають відповідне рішення, яке може мати рекомендаційний чи примусовий характер;
- можуть вимагати привести відносини у відповідність з чинними нормами безпосередньо або ж направити матеріали у відповідні органи, які уповноважені приймати рішення з таких питань.

Застосування правоохоронних заходів здійснюється тоді, коли при контролі фінансових операцій та їх правовій оцінці виникають ситуації, в яких виявляється неправомірна поведінка суб'єкта контролю.

Зауважимо на те, що визначення правової природи такого специфічного контролю є детальна процедурна регламентація здійснення контролю суб'єктами фінансового моніторингу, що здійснюється відповідно до законодавства України у зазначеній сфері, а саме:

визначення суб'єкта фінансового моніторингу, його завдання, сфера діяльності, місце в загальній структурі;

ідентифікація особи, яка здійснює фінансову операцію; забезпечення виявлення і реєстрацію фінансових операцій;

зберігання документів, що стосуються ідентифікації осіб, якими здійснено фінансову операцію;

вжиття заходів щодо запобігання розголошенню інформації з питань фінансового моніторингу;

надання уповноваженому органу інформації про фінансову операцію, що підлягає обов'язковому фінансовому моніторингу;

сприяння суб'єктам державного фінансового моніторингу з питань проведення аналізу фінансових операцій [5].

Примус відноситься до складової системи методів державного управління суспільством, що є досить жорстким засобом впливу, який посадові особи органів управління застосовують, як правило, у поєднанні з іншими управлінськими прийомами. Зауважимо, що примус є найнеобхіднішим засобом управління в будь-якій країні й на сьогодні у світі немає жодної держави, яка б не використовувала його в керуванні своїми справами.

Науковцями традиційно виділяють три групи примусових заходів, а саме:

1. Заходи адміністративного попередження (їх часто називають адміністративно-попереджувальними) – це заходи, що мають на меті не дозволити протиправний вчинок і застосовуються, якщо правопорушення тільки передбачається.

2. Заходи адміністративного припинення (в юридичній літературі їх іноді називають «адміністративно-припинювальними») – застосовуються, якщо вчинок вже почав здійснюватися, та мають за мету не дозволити розвиватися протиправному вчинкові (тобто припинити його), мінімізувати збитки.

3. Заходи, які мають за мету реалізувати негативне ставлення до самого проступку і суб'єкту його вчинення та застосовуються за умови, якщо встановлено склад протиправного вчинку, тобто вчинок уже є правопорушенням (традиційно до них відносять адміністративні стягнення).

Розглянемо більш детально заходи кожної групи.

Заходи першої групи застосовуються за умови, якщо вчинення правопорушень лише є можливим та з метою їх попередження. Попередження (запобігання, профілактика) правопорушень проводиться для недопущення протиправної поведінки з боку конкретних осіб, які до такої поведінки схильні, та щодо усунення причин, що сприяють вчиненню правопорушень і утворенню умов, які виключають протиправну поведінку. До заходів адміністративного попередження у системі фінансового моніторингу в Україні можна віднести:

проведення ідентифікації особи, яка здійснює фінансову операцію;

забезпечення виявлення і реєстрації фінансових операцій;

зберігання документів, що стосуються ідентифікації осіб, якими здійснено фінансову операцію, що згідно з чинним законодавством підлягає фінансовому моніторингу;

вжиття заходів щодо запобігання розголошенню інформації з питань фінансового моніторингу;

надання уповноваженому органу інформації про фінансову операцію, що підлягає обов'язковому фінансовому моніторингу;

сприяння суб'єктам державного фінансового моніторингу з питань проведення аналізу фінансових операцій [5].

Призначення другої групи заходів полягає в: а) припиненні протиправної поведінки; б) усуненні шкідливих наслідків протиправної поведінки; г) створенні необхідних умов для можливого в майбутньому притягнення винної особи до адміністративної відповідальності. Характерним є те, що такі заходи можуть

застосовуватись як самостійно, так і разом з іншими заходами адміністративного примусу, зокрема, з адміністративними стягненнями. Система фінансового моніторингу цікава тим, що такі заходи адміністративного припинення реалізуються через так зване блокування руху коштів на рахунках.

Хоча до третьої групи заходів традиційно відносять лише стягнення, проте слід визнати, що за межами класифікації залишаються заходи примусу (як і стягнення застосовуються як заходи відповідальності адміністративного характеру). З огляду на це, такі заходи доцільно назвати «заходами відповідальності за порушення адміністративно-правових проступків». Ця група характерна тим, що вони застосовуються виключно як заходи відповідальності (тобто примусовими заходами впливу), які містяться в адміністративно-правових санкціях і застосовуються за порушення адміністративно-правових проступків. Юридична наука звужує сферу застосування даних заходів та залишає за її межами заходи впливу адміністративних санкцій, що не належать до адміністративних стягнень, так як до цієї групи заходів адміністративного примусу доволі нерідко включають лише адміністративні стягнення. За порушення адміністративно-правових проступків до юридичних осіб можуть застосовуватись заходи впливу, які законодавець в одних випадках визначає як стягнення, а в інших – як «заходи адміністративного характеру». При застосуванні даних заходів здійснюється адміністративне провадження та приймається рішення щодо вжиття відповідного заходу адміністративного примусу в установленому законом порядку і формі. На основі аналізу вітчизняного законодавства можна зробити висновок, що в Україні існують санкції, якими передбачаються: накладення адміністративних стягнень на фізичних осіб за вчинення адміністративних правопорушень; накладення дисциплінарних стягнень на фізичних осіб за вчинення адміністративних правопорушень; застосування до фізичних осіб за вчинення адміністративних правопорушень заходів впливу, які не визначаються законодавцем як адміністративні стягнення; накладення на юридичних осіб за порушення адміністративно-правових проступків стягнень, які не визначаються законодавцем як адміністративні стягнення; застосування до юридичних осіб за порушення адміністративно-правових проступків заходів адміністративного впливу, які не визначаються законодавцем як стягнення.

Отже, зазначене вище вказує на те, що за вчинення адміністративно-правових проступків можуть застосовуватись стягнення (адміністративні стягнення; дисциплінарні стягнення; стягнення, що накладаються в адміністративному порядку на юридичних осіб) та вживатись інші заходи впливу.

У свою чергу, Кодексом України про адміністративні правопорушення, а також іншими нормативними актами передбачено та чітко детерміновано застосування адміністративних стягнень до фізичних осіб за вчинення адміністративних правопорушень. Ст. 24 КУпАП визначає систему адміністративних стягнень, відповідно якої за вчинення адміністративних правопорушень можуть застосовуватись адміністративні стягнення, а саме: попередження; штраф; оплатне вилучення предмета, який став знаряддям вчинення або безпосереднім об'єктом адміністративного правопорушення; конфіскація: предмета, який став знаряддям вчинення або безпосереднім об'єктом адміністративного правопорушення; грошей, одержаних внаслідок вчинення адміністративного правопорушення тощо. Безперечно, важливим в реалізації адміністративно-правових заходів примусу в системі фінансового моніторингу є частина цієї статті, яка визначає, що законами України може бути встановлено й інші, крім зазначених у цій статті, види адміністративних стягнень [6].

До нових заходів адміністративного примусу належать стягнення, що накладаються в адміністративному порядку на юридичних осіб. Зокрема, у сфері фінансового моніторингу такі стягнення передбачаються нормами Закону України «Про запобігання та протидію легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення», а також уточнюючими нормами підзаконними нормативними актами, які запроваджуються суб'єктами державного фінансового моніторингу.

Як приклад, можна привести Національний банк України, який є суб'єктом державного фінансового моніторингу, що здійснює державне регулювання і нагляд у сфері запобігання та протидії легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, або фінансуванню тероризму щодо банків, платіжних організацій та членів платіжних систем, що є банківськими установами. Здійснюючи контрольну функцію у сфері фінансового моніторингу адекватно вчиненому порушенню має право застосувати заходи впливу відповідно та у порядку, визначеному Законами України «Про запобігання та протидію легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення», «Про банки і банківську діяльність» та нормативно-правовими актами Національного банку України, зокрема: накладення штрафу на банк; обмеження, письмове застереження; тимчасове припинення дії чи анулювання ліцензії або іншого спеціального дозволу на право провадження певних видів діяльності; накладення адміністративних штрафів на посадових та інших осіб банку; тимчасове відсторонення посадової особи банку від посади (за грубих порушення) тощо [5; 7].

У системі фінансового моніторингу передбачено адміністративну відповідальність за порушення законодавства щодо запобігання та протидію легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним

шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення, зокрема, ст. 166-9 КУпАП, а саме накладення штрафу[6].

Таким чином, механізм адміністративно-правового забезпечення протидії відмиванню коштів представляє систему засобів, які є елементами, складовими впливу цієї галузі права на суспільні відносини та встановлювані її нормами гарантії реалізації правил індивідуальної поведінки суб'єктів у суспільстві щодо запобігання відмиванню коштів.

References:

1. Bandurka O.M. (1996) *Zakhody administratyvnoho prypynennia v diialnosti militsii: avtoref. dys. na здобuttia nauk. stupenia kand. yuryd. nauk: 12.00.07 «Administratyvne pravo i protses; finansove pravo; informatsiine pravo»* [Measures of the administrative stopping are in activity of militia: abstract of thesis of dissertation on the receipt of science degree of PhD in Law: 12.00.07 "Administrative law and process; financial law; informative law"]. Kharkiv, 1996, 16 p. (In Ukrainian).
2. Holosnichenko I.P. (1998) *Administratyvne pravo Ukrainy (osnovni katehorii i poniattia): (navchalnyi posibnyk) [Administrative law of Ukraine (basic categories and concepts)]*. Irpin, 1998, 109 p. (In Ukrainian).
3. Kolomoiets T.O. (2003) *Administratyvnyi prymus u zakonodavstvi Ukrainy: deiaki nedoliky zakriplennia ta mozhyvi shliakhy yikh usunennia* [Administrative compulsion in the legislation of Ukraine: some lacks of fixing and possible ways of removal]. *Pidpriemnytstvo, hospodarstvo i pravo [Enterprise, economy and law]*, 2003, No. 5, pp. 62-65. (In Ukrainian).
4. Komziuk A.T. (2002) *Administratyvnyi prymus u pravookhoronni diialnosti militsii Ukrainy: avtoref. dys. na здobuttia nauk. stupenia d-ra yuryd. nauk: 12.00.08 «Kryminalne pravo ta kryminolohiia; kryminalno-vykonavche pravo»* [Administrative compulsion to law-enforcement activity of militia of Ukraine : abstract of thesis of dissertation on the receipt of sciences. degree DSc: 12.00.08 "Criminal law and criminology; criminal-executive law"]. Kharkiv, 2002, 37 p. (In Ukrainian).
5. Pro zapobihannia ta protydiu lehalizatsii (vidmyvanniu) dokhodiv, oderzhanykh zlochynnym shliakhom, finansuvanniu teroryzmu ta finansuvanniu rozpovsiudzhennia zbroi masovoho znyshchennia: Zakon Ukrainy vid 14 zhovtn. 2014 № 1702-VII (2014) [About prevention and counteraction to legalization (laundering) of the profits got a criminal way, to financing of terrorism and financing of distribution of massive destruction weapon: Law of Ukraine]. *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy [Proceedings of Verkhovna Rada of Ukraine]*, 2014, No. 50-51, p. 2057. Available at: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1702-18>. (In Ukrainian).
6. Kodeks Ukrainy pro administratyvni pravoporushennia (1984) [Code of Ukraine about administrative offenses]. *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy [Proceedings of Verkhovna Rada of Ukraine]*, 1984, № 51, p.1122. Available at: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/80731-10>.
7. Pro banky i bankivsku diialnist: Zakon Ukrainy vid 7 hrud. 2000 No. 2121-III (2001) [About banks and bank activity: Law of Ukraine 7 dec. 2000 No. 2121 - III]. *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy [Proceedings of Verkhovna Rada of Ukraine]*, 2001, No. 5-6, p. 30. Available at: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2121-14>.

Centre for European Reforms Studies a.s.b.l.
(Grand Duchy of Luxembourg)

European Reforms Bulletin

scientific peer-reviewed journal

2015
No. 2

Passed for printing 10.08.2015. Appearance 31.08.2015.
Typeface Times New Roman. Circulation 100 copies.

Design, computer page positioning, layout: **Centre for European Reforms Studies, a.s.b.l. Grand Duchy of Luxembourg**
All the articles are published in author's edition. Publishing institution: **Centre for European Reforms Studies, a.s.b.l. Grand Duchy of Luxembourg** (Registre de commerce et des sociétés, Luxembourg, F 10.340, siège social: L-1541 Luxembourg, 36, boulevard de la Fraternité),
+352661153528, e-mail: bulletin@email.lu, <http://cers.eu.pn/bulletin.html>